

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13CoPs/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5723201569
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Burik
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5723201569.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Burika a členov senátu: JUDr. Márie Dubcovej a Mgr. Zuzany Štolcovej, v právnej veci umiestneného: M. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. K. XXX/X, U. U., zastúpeného procesným opatrovníkom: Mesto U. U., v konaní o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení, na základe odvolania umiestneného proti Uzneseniu Okresného súdu v Martine č. k. 19Pu/8/2023-12 zo dňa 24. mája 2023

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd v Martine rozhodol o prípustnosti prevzatia umiestneného do Psychiatrickej liečebne Sučany dňa 23.05.2023.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 257 ods. 1, § 260 ods. 1, 3, § 261, § 262 ods. 1, 2, § 264 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), keď konštatoval, že k prevzatiu M. H. do psychiatrickej liečebne došlo v súlade so zákonom. Pri rozhodovaní vychádzal v prvom rade z vyjadrenia ošetrojúcej lekárky, ktorá konštatovala u hospitalizovaného psychotické ochorenie - paranoidná schizofrénia v akútnej fáze a poukázala i na vyjadrenie MUDr. Q., rajónnej psychologičky, u ktorej je menovaný evidovaný a ktorá sama odporučila ústavnú ochrannú psychiatrickú liečbu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote umiestnený. Poukazoval na nedôvodnosť svojho umiestnenia v psychiatrickej liečebni, keďže nie je nijako psychicky postihnutý, ani spoločensky nebezpečný. Dôvody, pre ktoré bol políciou a psychiatrami napadnutý, sú z oblasti rodinnomajetkových nezhôd, kedy jeho otec sa snaží opakovane ho odstrániť z domácnosti a ovládnuť tak celý majetok. Posudok, ktorý bol vypracovaný v minulosti, je podľa jeho názoru nesprávny a žiadal o opakované psychiatrické vyšetrenie formou znaleckého posudku.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu mu danom ust. § 65 a § 66 CMP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Ako vyplynulo z obsahu spisu (zápisnica o výsluchu na č.l. 8 a 9 spisu), výsluch umiestneného i ošetrojúcej lekárky vykonala vyššia súdna úradníčka Okresného súdu v Martine Bc. N. Q..

6. Nedobrovoľná hospitalizácia, resp. umiestnenie fyzickej osoby do ústavnej starostlivosti bez jej (informovaného) súhlasu predstavuje závažný zásah do osobnej slobody jednotlivca. V zmysle § 6 ods. 9 písm. d) zákona o zdravotnej starostlivosti je takýto zásah akceptovateľný len v prípade, že ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby (alebo s príznakmi duševnej poruchy) ohrozuje seba alebo svoje okolie alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu. Je potrebné zdôrazniť, že

vzhľadom na osobitnú závažnosť predmetného zásahu do jedného z najelementárnejších základných ľudských práv (práva na osobnú slobodu) nie je postačujúce len všeobecné konštatovanie o splnení danej zákonnej podmienky, ale takéto konštatovanie musí byť odôvodnené konkrétnymi skutkovými okolnosťami (okrem iného definovanými miestom, časom a jednoznačne individualizovaným dejom), ktoré sú dostatočne jasne vymedzené i v rozhodnutí súdu. V súdenom prípade hoc prvoinštančný súd v dôvodoch rozhodnutia uvádza citáciu zákonného textu, v zmysle ktorej postupoval a aj skutkové okolnosti, z ktorých vychádzal, svojím postupom predchádzajúcim vydaniu posudzovaného rozhodnutia porušil, podľa odvolacieho súdu, právo umiestneného na spravodlivý proces. V tomto smere krajský súd prioritne poukazuje na rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 67/2018. Z daného právneho názoru najvyššej súdnej autority (Článok 2 ods. 2 základných princípov CSP) vyplýva, že rozhodnutie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení bez súhlasu umiestneného je tak závažným zásahom do osobnej slobody človeka, že prvotný výsluch alebo vzhliadnutie vykoná osobne sudca. Podstatou zvýrazneného záveru je teda konštatovanie, že o tak závažnom zásahu do slobody človeka a tým je aj (nedobrovoľné) prevzatie a držanie v zdravotníckom zariadení je neprípustné rozhodovať len „od stola“, ale je potrebné počuť názor posudzovanej osoby, prípadne ju aspoň vidieť. Preto, bez ohľadu na to, či ide o výsluch alebo o vzhliadnutie, je potrebné, aby túto osobu vypočul, resp. vzhliadol priamo sudca. Inak sudca v zásadnej otázke rozhoduje o osude človeka bez osobného kontaktu s ním a len na základe informácií obsiahnutých v spise.

7. Podporne a z eurokonformného prístupu odvolací súd poukazuje i na to, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva síce vyplýva, že v určitých, aj to len celkom výnimočných situáciách, postačí, ak tento úkon vykoná na základe poverenia sudcu vyšší súdny úradník, a to však najmä vtedy, ak sa rozhoduje o osobe, o ktorej detencii už bolo skôr rozhodované, ktorá už bola v minulosti sudcom vzhliadnutá a v prebiehajúcim konaní je jej zdravotný stav, pre ktorý už bola v minulosti držaná v zdravotníckom zariadení, podľa aktuálnych lekárskeho posudkov takej povahy, že nie je možné očakávať jej zlepšenie (porovnaj rozhodnutie ESLP vo veci Berková p. Slovenskej republiky sťažnosť č. 67149/01; Ivinović p. Chorvátsku, č. 13006/13; Lashin p. Rusku, sťažnosť č. 33117/02). Takýto mimoriadny postup súdu však musí byť v odôvodnení jeho rozhodnutia podrobne a dôkladne odôvodnený (viď stanovisko Najvyššieho súdu ČR sp. zn. Cpjn 201/2015), z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie však nevyplýva odôvodnenie k zvolenému postupu súdom prvej inštancie, a preto musel odvolací súd napadnuté rozhodnutie tak, ako je vyššie uvedené, zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

8. Procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia, vykonanie výsluchu umiestneného iba vyšším súdnym úradníkom, a nie sudcom, nezodpovedá zákonným kritériám, keď navyše i z rozhodnutia tunajšieho súdu 14CoPs/1/2023 zo dňa 06.07.2023, s ktorým sa odvolací súd oboznámil, vyplýva, že ani v konaniach okresného súdu 19Pu/1/2018, 16Pu/1/2014 a 21Pu/7/2013 výsluchy umiestneného neboli vykonané sudcom, ale vyššou súdnou úradníčkou.

9. Odvolací súd považuje na tomto mieste za podstatné uviesť, že pokiaľ na podporu svojich tvrdení vychádzal primerane a podporne z eurokonformného prístupu a poukázal na judikatúru cudzieho štátu, tak takýto postup nie rozporný ani s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky napr. so závermi vyplývajúcimi z rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 48/2018, v zmysle ktorých „Aj keď judikatúra súdov iných štátov je pre slovenské právne prostredie nepoužiteľná, ústavný súd poukázal na uvedené rozhodnutie českého súdu preto, lebo sa s ním stotožňuje, preberá ho, a predovšetkým ho považuje za ústavne konformný výklad ustanovenia“.

10. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval

v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).